

JÄNDEL, RAGNAR

Heden och havet : dikter : Ragnar
Jändel.

Tiden
1925

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

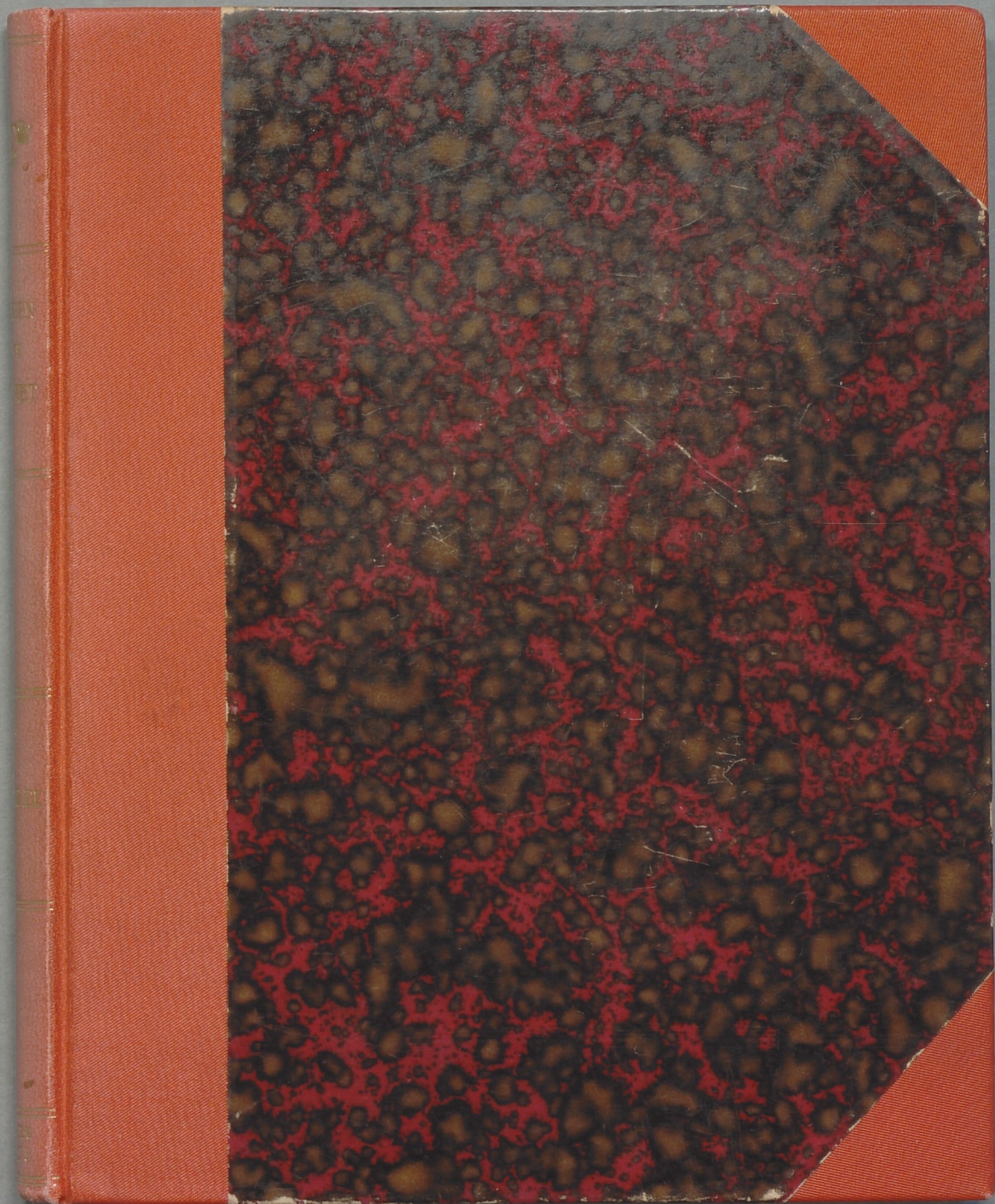
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

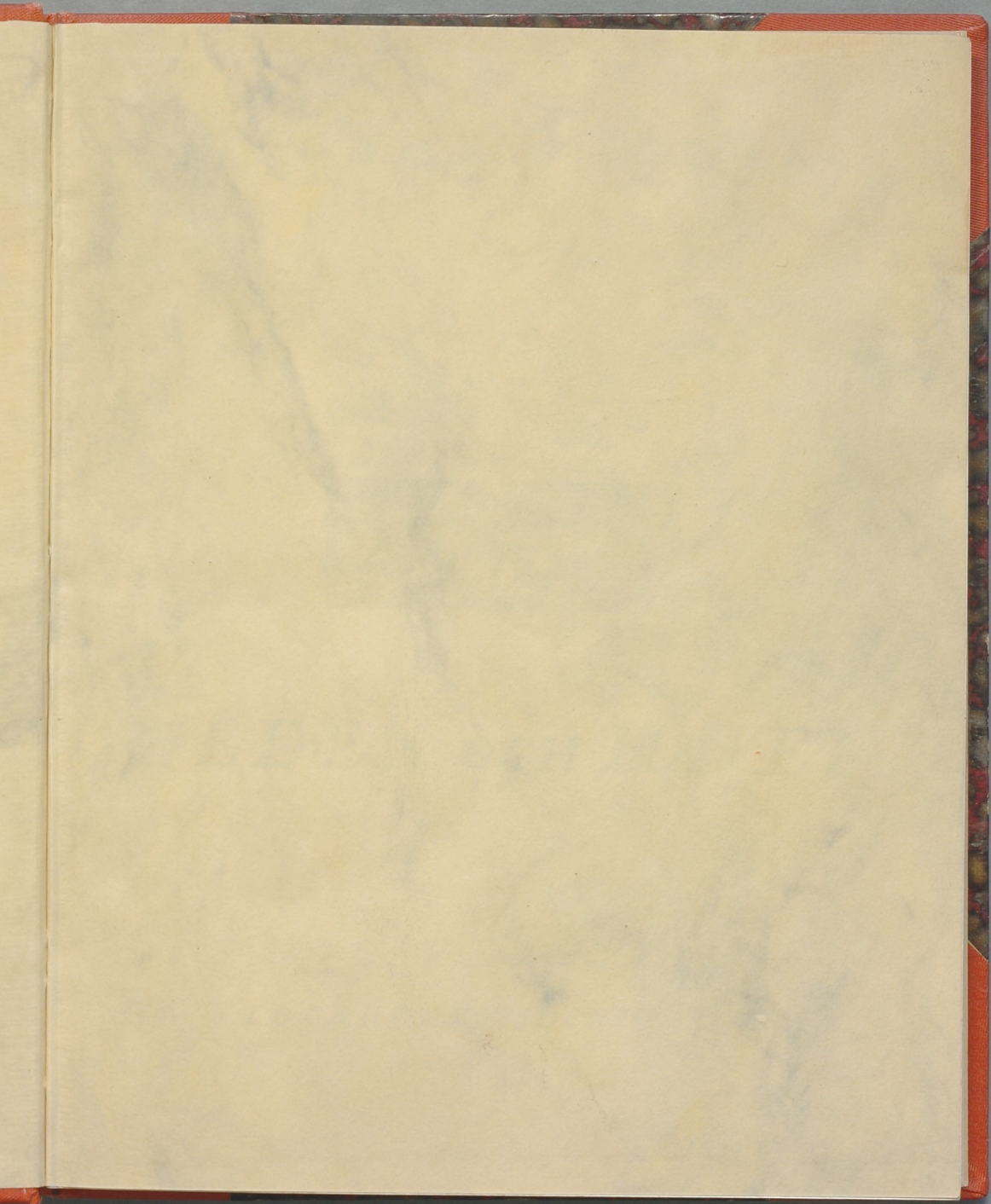
Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

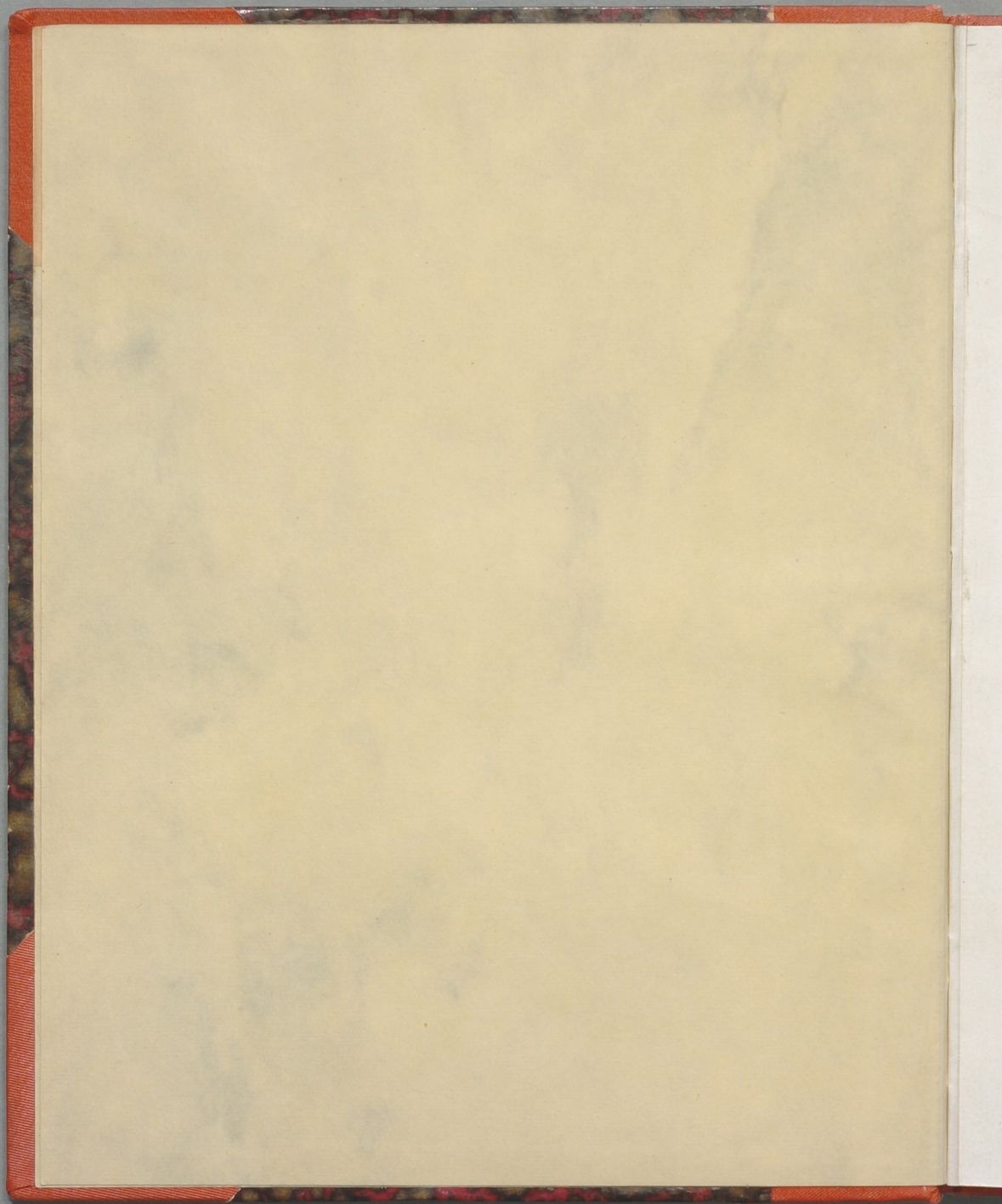

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Vitt

Sv.

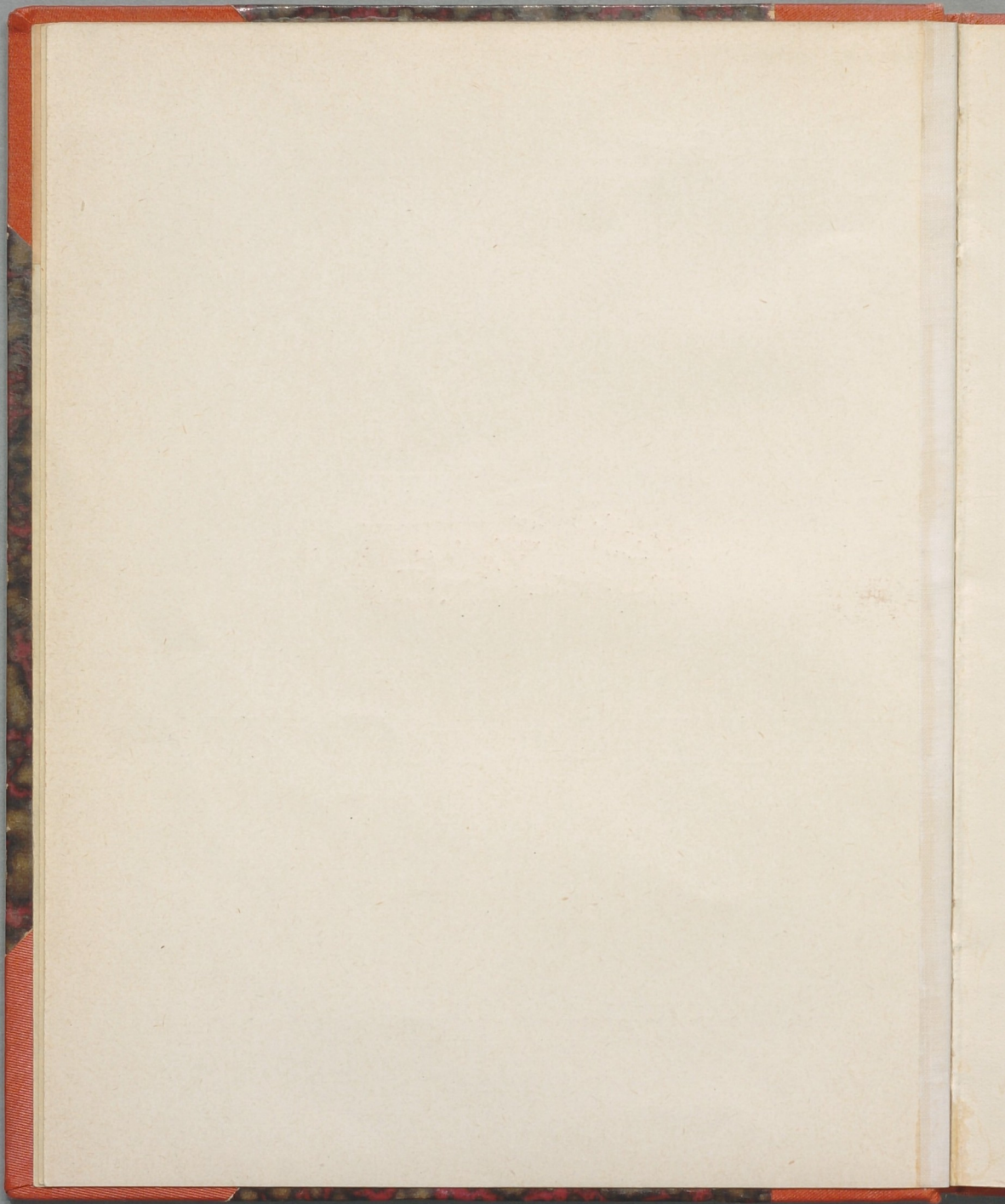

vill
50
RAGNAR JÄNDEL

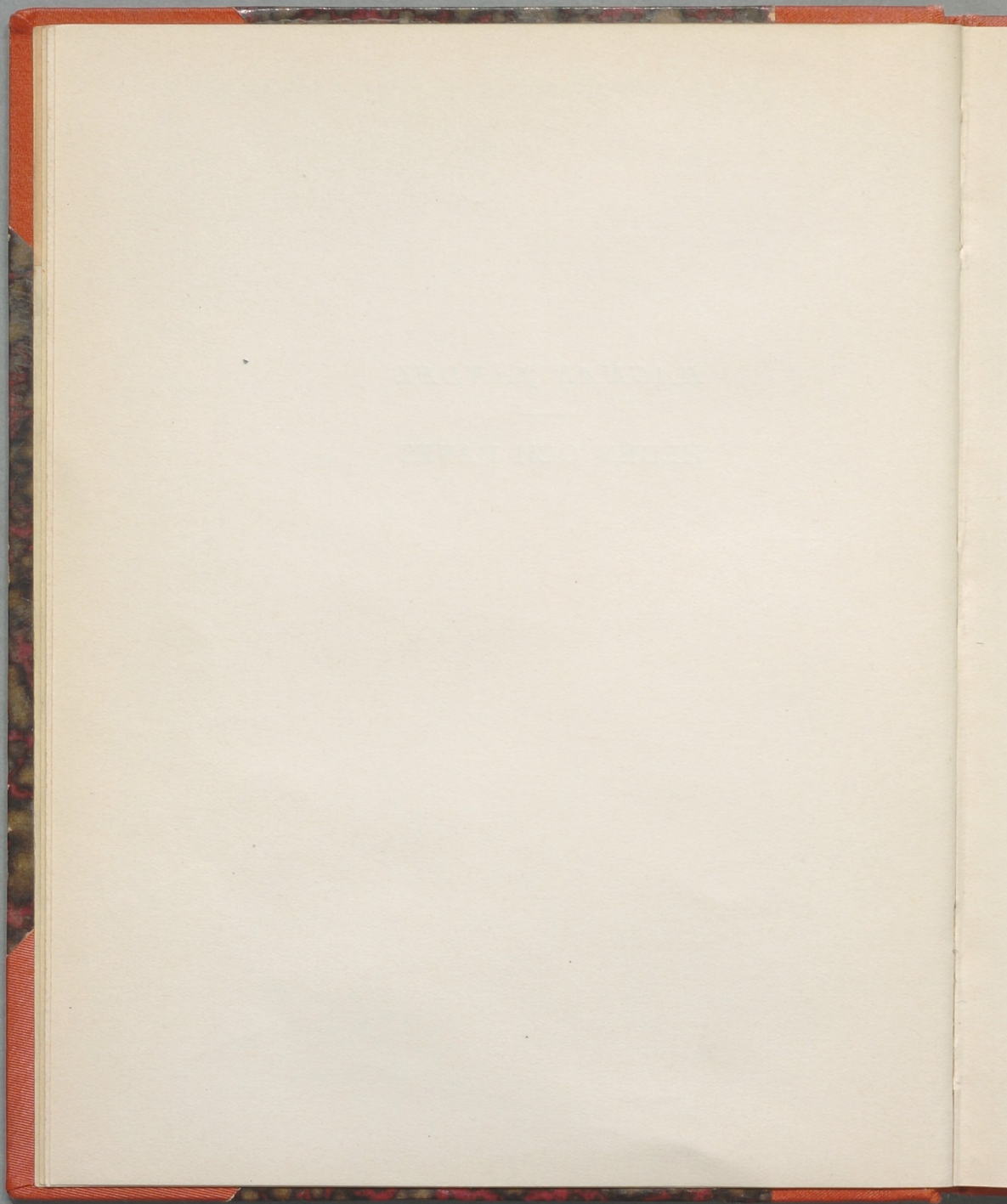
HEDEN OCH HAVET

STOCKHOLM • TIDENS • FÖRLAG

RAGNAR JÄNDEL

HEDEN OCH HAVET

RAGNAR JÄNDEL

HEDEN OCH HAVET

DIKTER

Stockholm

TIDENS FÖRLAG

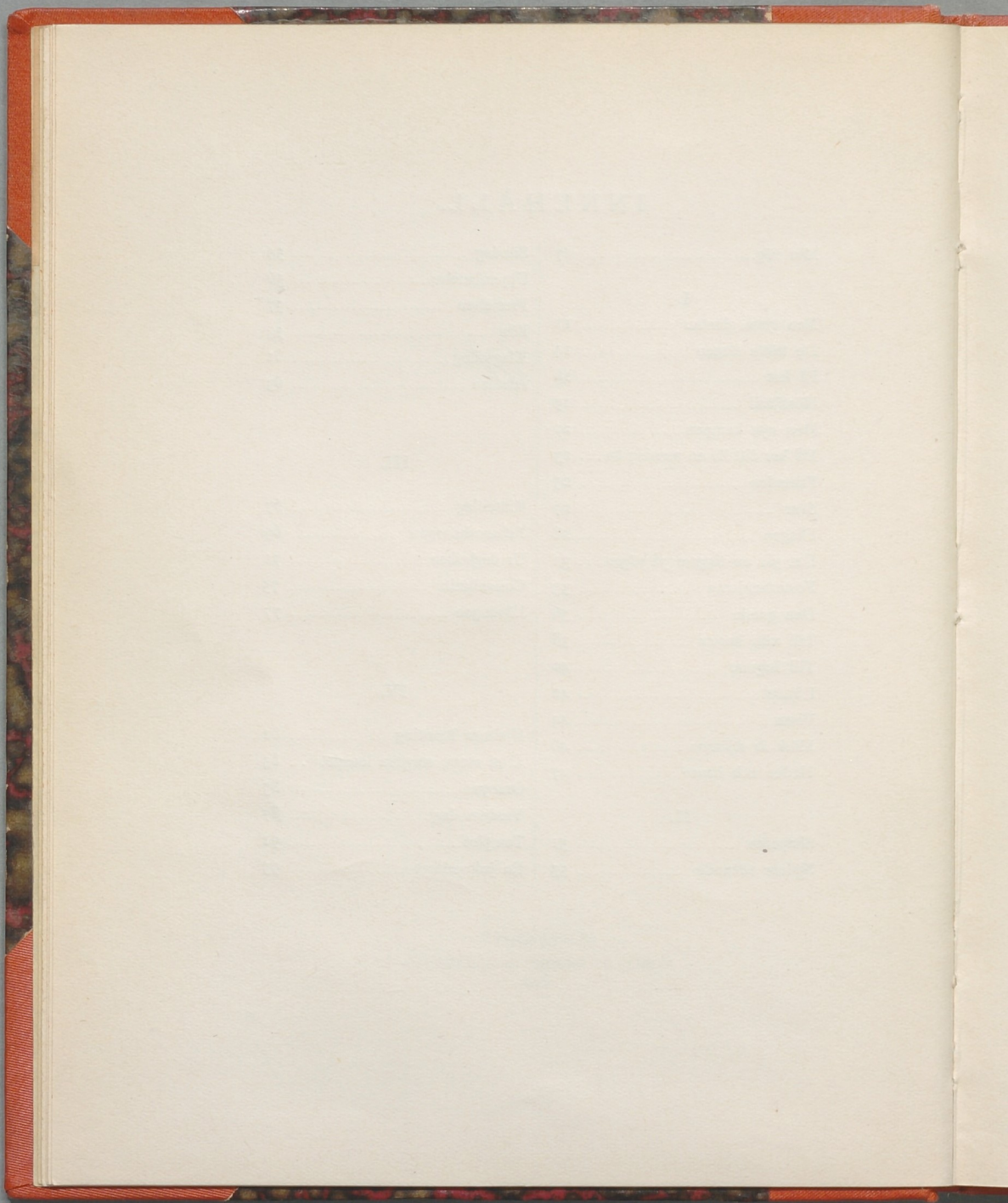
1925

STOCKHOLM
BOKFÖRL.-A.-B. TIDENS TRYCKERI
1925.

INNEHÅLL.

Min väg.....	7	Söndag	54
I.		Uppenbarelse.....	56
Den tysta gläntan	11	Frestelsen	57
De trötta stegen	14	Bön	59
På fest	16	Klagosång	61
Höstfjäril	19	Åkallan	63
Den nya kampen.....	20	III.	
Då har ditt liv en mening än ...	23	Vinterdag	67
Fristaden	25	Februarimorgon	69
Svar	27	Ur dagboken.....	71
Fången	28	Convallaria	75
Det går en tiggare på vägen ...	31	Lövängen	77
Fosterbröderna	33	IV.	
Den gamle	36	Hjalmar Branting.....	81
Till min hustru	38	»Det stora, sorgsna leendet» ...	83
Till Ingmar	40	Omogen.....	85
I ljuset	42	Vredens dag	87
Visan	44	Templet.....	91
Mörk är stjärnan	46	En julpredikan.....	95
Heden och havet.....	47		
II.			
Skaparen	51		
Själens sökande	53		

MIN VÄG.

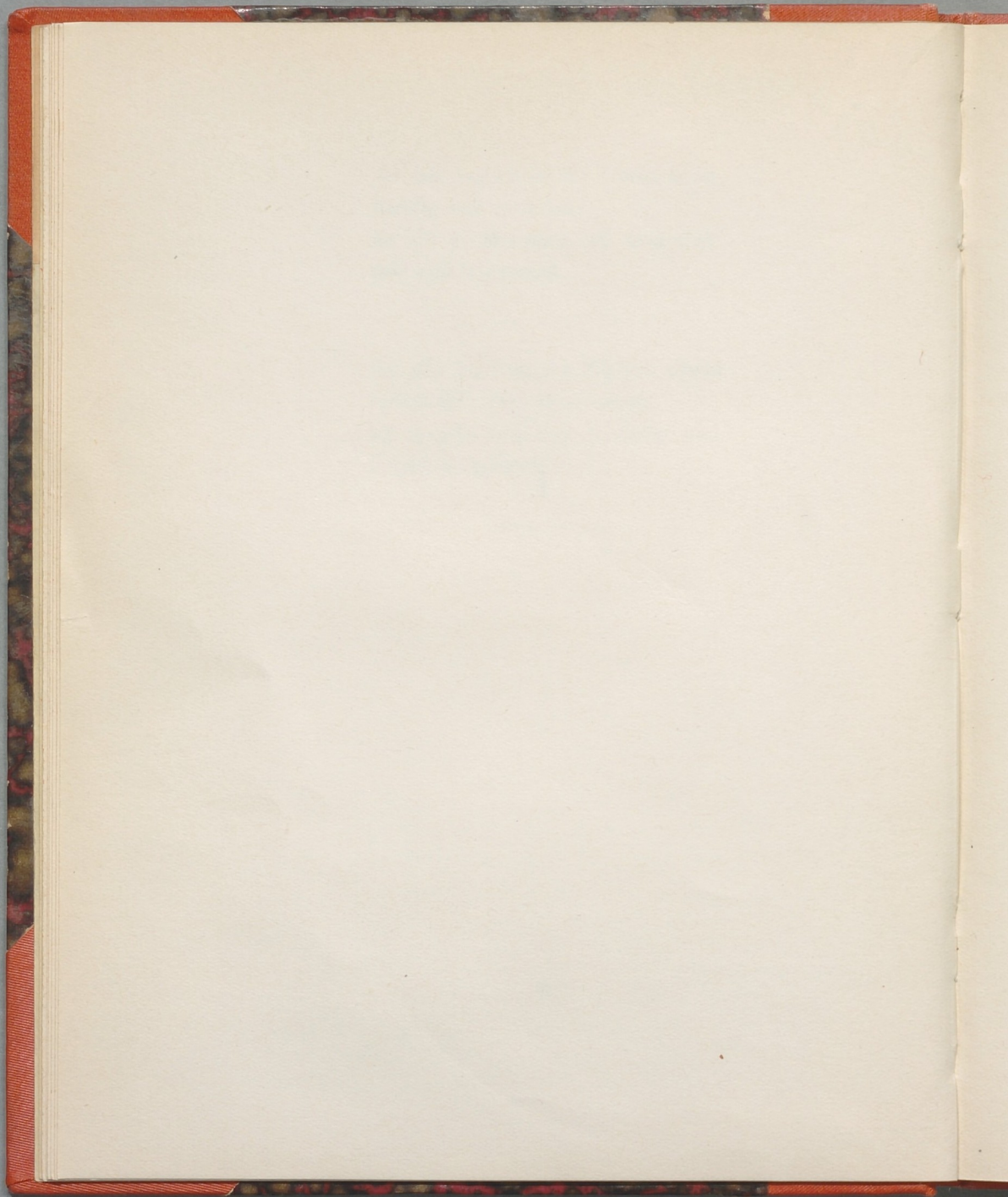
Än är jag en ung och fattig man,
än kan jag fasta och vaka,
än kan av bitter ynglingagråt
mina lemmar skaka.

Än har jag ej glömt och svikit dig,
min barndoms tindrande stjärna,
än har jag i kamp och försakelse
en dröm till att värna.

Än bär jag en kärlek i mitt bröst,
hemlig och outtalad,
än blir av blommor och ensamhet
min själ hugsvalad.

Än går jag i starka änglars skydd
spörjande fram efter vägen,
än speglar mitt öga en helig stad
i fjärran belägen. —

I.

DEN TYSTA GLÄNTAN.

När jag var barn, jag gick en morgon hungrig
och barnsligt upprörd över livets hårdhet —
den svarta brödbiten jag fått till kaffet
ej mättat mig, och till examensdagen,
som snart var inne, inga skor jag hade:
mig skulle alla titta på, som vanligt,
och tycka synd om för att jag var fattig . . .
Nu gick jag där — det var en vacker morgon,
men allt jag mötte, tycktes mig fientligt
och retades och låg i vägen för mig.
Jag snubblade på stenarna i backen
men reste mig igen i vettlös ilska
och sparkade dem med min spruckna träsko.
I snåren stodo vilda törnrosbuskar,

och deras klolikt böjda taggar revo
i skadeglädje sönder mina kläder.
Jag grep om deras sirligt vuxna grenar
och slet dem av — och kände ingen sveda,
fast handen sårades till blods i greppet.
Men plötsligt stod jag i en fager glänta,
— där var så tyst, så tyst, och solens stråle
föll lång och lyckligt leende mot gräset.
Jag tyckte mig för fjärran ifrån hemmet,
jag ville vända om, men blicken fästes
— just där som strålen föll — vid några späda,
knappt utslagna violer, och jag greps av
den tunna doftens osägbara sötma . . .
Jag satte mig i gräset, satt där länge
och härmde med mitt huvud omedvetet
blomknoppens sakta vaggande för vinden.
Det var som hade någon kysst min panna
och alla gamla vackra ord om änglar
nu logo mot mig, blåögda och goda.
Min stora bitterhet var glömd — jag sökte
den rivna handen dölja som i blygsel.
För första gången kände jag min hunger
och min förnedring såsom något främmat,
som något drömligt, något föga viktigt . . .

När jag gick hem, jag hörde lärkan spela
högt över grannens ljusa veteåkrar,
men till den tysta gläntan genom törnet
jag vänt tillbaka sedan många gånger. —

DE TRÖTTA STEGEN.

Hem efter slutad arbetsdag
vi gingo, jag och min moder.
Hon brådiskande före, jag efter, gick
i askgrå, tigande kvällning.

En vipas skri steg skarpt och gällt,
en arbetsvagn skramlade sömnigt,
och väderkvarnsvingarna långt ifrån
kvällströtta stego och sjönko.

Ett ödsligt armod låg kring allt,
ett stumt och sovande armod,
men sällsamt i kvällen min moders steg
av trötthet och kärlek sjöngo

en livets omedvetna sång
om heta, släpande dagar,
om krafter, som spänts i yttersta nöd,
och trofast, helig förhoppning.

Den sångens vemod trängde in
i mig; jag glömmer den icke.
Det var den fattiga hedens sång,
den kämpande människosjälens.

Mors steg jag hör framför mig jämt.
Det händer än, att jag vaknar
i nattens mörker och hör långt bort
den trötta och bråda sången.

Den hjälpt mig trotsigt knyta förr
i hat mina unga händer,
nu hjälper och manar den dag för dag
till kämpande tro och kärlek.

PÅ FEST.

Jag minns, jag gick med mor på fest en söndag —
Den annars stilla, vackra sommarhagen,
där trastar byggde, och där orkidéer
och vivor spirade i blåa kvällar,
var full av folk. Bland gummorna gick sladdret
omkring på villiga och trägna fötter,
och gubbarna med litrarna i fickan
drevo omkring och kände sig som unga.
Bonddrängarna i kragar och manschetter
på breda fötter genom såren drogo
med sina kärestor. Festmärket lyste
från allas bröst och sade stolt och skrytsamt:
jag är på fest i dag och har betalat.

Visst var det festligt. Mycket fanns att se på
och samlas kring: skjutbanan, karusellen
och allt det andra glada tingeltanget,
så kaffestånden inte att förglömma...
Upp mot de höga, sköna valven skrällde
mässingsorkestern hela dagen ivrigt,
och då den tystnade en stund, framträdde
en komiker med bondhalsduk och läppar
som svällde utav snus och lyste röda
av karmosin — att han fick folket med sig
var klart, han hade lärt sin konst ordentligt
och kunde tala bönders språk bland bönder.
Belåtenheten tycktes också allmän.
Ur allas ögon glimtade det något
som skulle vara glädje och som sade:
jag har betalat och har fått valuta.

Jag gick där hela dagen ganska ensam.
Jag hade fått en slant — jag tror, jag köpte
ett lyckobrev för den av grannens flicka,
som var zigenarklädd till dagens ära;
jag läste hennes brev och gick där sedan
emellan stånden mer och mer förundrad
att det var fest och dock ej riktigt roligt...

Jag kände mig besviken, trött och sårad,
ett dunkelt hat steg gnagande i bröstet
mot allt som skrek och skramlade och gladdes.
Det var förunderligt, hur allt blev tråkigt,
då människorna kommo många samman
och fingo på sig sina bästa kläder...

Vi gingo hem. Det skymde emot natten.
Mor var visst mycket trött men log emot mig
så blitt hon kunde: Nå, i dag så har du
ändå haft fest och roat dig ordentligt.
Jag sade ingenting men vände blicken
mot mörkret ut; jag hade gärna velat
den kvällen övervinna all min blyghet
och stryka mor medlidsamt över pannan...

HÖSTFJÄRIL.

Jag sitter ensam och tänker
En fjärran fiolton klingar.
En stilla stjärna blänker.

Plötsligt spritter jag till och ser:
mot rutan fladdrar upp och ner
en höstfjäril med gråa
armodiga vingar.

Vad vill du mig, frusna fjäril
ur det höstliga aftonbruset?
Så underligt, underligt glänser
ditt fosforskimrande, lystna
öga mot ljuset...

DEN NYA KAMPEN.

När jag var yngre, var min tid
upptagen av att ändra världen;
jag ville bryta nödens band
och göra plogbillar av svärden.

Det var min dröm att snart få se
orättens tunga murar rämna.
Mitt liv var intet värt, om ej
min släkts elände jag fick hämna.

Jag hade sannerligen än
från barrikaden icke vikit,
om jag ej upptäckt, att jag ej
var mogen för det nya riket.

Vad ödet gett var icke blott
den hårda fattigdomens minnen
men ock ett arv från långa led
av trasiga och bittra sinnen.

Det arvet sköljs ej bort i blod.
Om jord och himmel man kan stjälpa,
— vad bätar det, när man ej kan
sin egen ofrid därmed hjälpa?

Hur man förbannar, hur man slår,
blir plågan därav endast värre.
Nu har jag bedit år från år
i tysthet: Giv mig frid, o Herre!

Nu har jag kämpat dag för dag,
men inte har jag mycket vunnit.
Det är, som hade mina år
dock tomt och meningslöst förrunnit.

Skall hela livet rinna bort
och jag ändå ej nå min krona?
Vartill min kamp, om jag ej fått
min släkts förbannelse försona?

Jag vill ej kastas sprucken bort.
Jag måste vinna viljans enhet,
beständighetens starka ro
och hjärtats morgonfriska renhet.

Jag är en kämpande ännu,
som stundom hoppas, stundom dignar.
Jag släpper dig ej, ljusets gud,
förrn du barmhärtigt mig välsignar!

DÅ HAR DITT LIV EN MENING ÄN . . .

Vandrare, säg mig, om du bär
djupast en tanke, som du har kär —
en som, lik källan ur klippig grund,
sprungit en stor och barnslig stund —

en som blänker och glimtar till,
blåsippan lik i klar april,
en som på morgonlätt vinge för
gärna dig hän, dit du än ej hör?

*

Käre, är ännu ditt liv en sång,
stilla gryning och soluppgång,
då har din tanke ej brunnit ut,
då är din vandring än ej slut —

då har ditt liv en mening än
— ledare, domare och vän —
något att värna mot hugg och sting,
vårda och tända ljus omkring. —

FRISTADEN.

När i kamp mot mörkrets här
du är nära att försmäkta —
frukta ej att vara feg,
det är bättre fly än fäkta!

Alltid har du något kärt —
mänskor, tankar — någonting
som är heligt för dig. Fly
in i deras ljusa ring!
Dina armar skall du klamra
hårt omkring det kära, ljusa,
icke fruktande de stormar,
som igenom mörkret brusa.

Den som älskar, rent och fast,
något, vad det än må vara,
står med himlen i förbund,
slår med vanmakt onskans skara.
Och när stormen har bedarrat,
ur din fristad kan du träda
starkare, var gång de vreda
makterna du så har narrat. —

SVAR.

Ack, människornas kärlek bad jag om,
men ensam gick jag, ingen till mig kom.

Vi fick mitt hjärta icke vad det bad?
— Blott lärkan sjöng sin höga sång: Var glad!

Blott trädet susade vid hemmets flod,
blott blomman kärt och stilla log: Var god!

Blott örnen steg utöver ödslig mark:
Var i din hunger fri och stolt och stark!

FÅNGEN.

”Jag klängde mig fast i fönstrets karm
i dag och ut genom gallret såg —:
hur himmelen blånade len och varm,
hur vackert svävade skyarnas tåg.
Allt log så förnyat. Nyss brusten ut
stod trädens och örternas härliga grönska,
och människorna sågo så lyckliga ut,
som hade de intet att längta och önska.

Du vår, som så gästfri bjöd alla till fest,
du glömde dock den, som dig älskade mest!
Ni människor, glada och goda och fina,
er hjärtliga fröjd var min grymma pina.
I darrande avund jag grät mitt elände,
den hungriges hat mina läppar brände.

Nu är det dock afton igen här inne,
så svalt lyser nymånen nu hit ner.
Det onda har sjunkit bort ur mitt sinne,
jag ligger i dunklet och barnsligt ler.
Mitt hjärta är åter fritt och hugsvalat,
den sanna frihetens väg är kort. —
De ord av hat jag förmörkad talat,
min segrande kärlek stryker bort.

Vi ha väl alla en plåga att bära.
Min egen har skymt mitt ljus i dag.
Nu är jag er alla så vänligt nära,
den fångne här inne är icke jag.
Jag är så fri som någon kan vara,
den tunga kroppen bunden är,
men den som har stigit ur mörkrets fara,
har stigit över allt "här" och "där".
Nu har jag själv ej något att önska,
— nu kan jag i stället önska åt er!
O vår — ej vill jag din spirande grönska
besudla med lumpna tankar mer.

Mitt eget, mitt eget är allt som är.
Nu vet jag vad själens frihet är.
Nu vet jag hur maktlös döden är.”

DET GÅR EN TIGGARE PÅ VÄGEN . . .

Det går en tiggare på vägen,
en gammal man i gråa trasor.
Skall han väl stanna vid min dörr?
Skall icke han, som andra, vika undan
för mig?
Han går förbi. —

Nej, tiggare, kom in, kom in!
Ej är det mycket jag kan ha att ge dig,
jag är en fattig man, som du.
Men jag har några glöd på härden kvar.
Och vill du inte känna
hur mina blommor dofta?
Och får jag inte två din trötta
skrumpna fot?

Självt är jag ännu ung, har litet levat.
Dock — något har jag lidit, även jag,
och något undrat över,
något tillbett.

I trasor har jag gått, som du,
och burit under bitter vandring
ett ensamt tiggargjärta, liksom du.
Vi kunna sitta här i kväll vid härden
och tala med varandra
om lidandet i mänskovärldens skugga
och om den store Gudens
för våra mänskovtankars syn
så avsiktslösa kärlek . . .

FOSTERBRÖDERNA.

(Till Sager-Nelsons tavla.)

Ack, lille broder,
redan står ditt öga
fullt av en hjälplös ångest
vänt mot världen.
Långt bortom lundens aftonsköna träd
och bortom flodens mörka vatten
och skyarna som skimra svalt mot himlen,
bortom allt skönt i denna gyllne stund
din barnablick sig tränger
skygg och hemlös.

Min stackars broder,
käre lille broder...
Var inte rädd för vägen
du skall vandra.
Ditt hjärta väntar mycken ensamhet
och grymma ord
och gråt och hårda stunder —
men var ej rädd ändå, du
lille broder!

Välsignad vare du. Din skygga blick,
din veka mun,
din barnasjäl, som nu i ångest fryser.
Hur tonar ej musiken över
den ensamma och tysta sorgens väg —
igenom ångest förer den till frid.
Din sorg skall lindra andras sorg
och ur din törst
framspringa klara, kalla vattenflöden. —

Av himlen vald
att bära mångas bördor

och samla mångas frågor i din blick,
nu börjar vandringen, min lille broder.
Var inte rädd för vägen.
Nej, den vägen,
den vaka gudar över. —

DEN GAMLE.

Väl var din ungdom hård — din stjärna, gamling,
lyste över ditt huvud, röd och ödslig,
bådande kärva vindar och frost och strida
hagelskurar.

Väl var din sommar torr och karg. Ej var din
gång en dans över rosenfält. Knappt fick du
nånsin lyssna till västanvindens ljuva
junivisor.

Likväl i dag jag skådar dig, trygg och rofull,
vandra genom din präktiga trädgård. I den
klara luften aplarnas tunga och granna
frukter dallra.

Väl är gestalten knotig och böjd, men vad du
sätt i stormen mognat i gyllne stillhet.
Över din tröskel leker oktobersolens
milda strimma.

TILL MIN HUSTRU.

Skimret av mognande råg och gyllene middagsstund
strålar över din panna, leker över din mun.
Något av jordens egen djupa moderlighet
är i ditt goda, varma leendes hemlighet.

Backig och slingrande väg fram emot vinden vi gått,
mötande sorg och faror — lugnet vi än ej nått.
Gick jag med blicken stundom bortvänd, av tankar
skymd,
hustru, kring dig var solsken, lärkspel och öppen rymd.

Kände jag tröttsam och tung kampen jag förde ibland,
var som en främlings kanske stundom din kära hand?
Hustru, din genius likväl, fast jag ej tänkte därpå,
lekte kring mig som visan, lycklig och sagoblå!

Lekande följde du mig genom bekymmer och nöd —
själv var du barnslig förhoppning, fullhet och överflöd.
Ännu med våren förbunden, sommaren kysser din mun,
skimrar av mognande råg och gyllene middagsstund.

TILL INGMAR.

Oändligt ren din blick
och blont ditt huvud är.
Du liknar ej min släkt —
du är mig mycket kär!

Förr gladdes jag åt allt
som stormade och sjöd
i mörkt och hetsigt blod
och mörka ögons glöd.

Nu älskar jag det ljus
som kring din panna står,
din goda gossesjäl
av obefläckad vår.

Det vackraste jag drömt
har tagit rum i dig,
du barn, så heligt blont,
som icke liknar mig.

Ty av dig själv du är
vad jag blott maktlöst vill.
Du skall försona det,
som jag ej räckte till!

I LJUSET.

I bröder, hur bittert än livet är,
hur tynande och förfruset,
det evigas nåd oss omger dock —:
vi leva, vi äro i ljuset.

Där nere i mullen är tyst och mörkt
och allt är ständigt detsamma,
— här uppe grönskar gravarnas jord
i morgonens gyllene flamma.

Det är en tröst i vår hårda kamp:
fast läpparna klaga och banna,
hur svårt vi lida, hur ont vi gjort —:
här strålar dock ljus kring vår panna.

Nu ha vi vänner och hem. Vår stund
står öppen och daggbegjuten.
I morgon ha andra sin nådatid,
för oss är dörren tillsluten.

Jag satt här i dag bestormad av
den oro som plågar oss alla,
då kom den tanken så blid: i ljus
de kämpande timmarna falla.

Så stor gled tanken genom min själ,
så sval genom orosbruset:
än är jag ett barn som vandrar i
det heliga regnbågeljuset. —

VISAN.

Jag bär på en visa
djupt inne i mitt bröst,
en innerlig kärleksvisa,
som väl aldrig får röst —

en visa, lik barnets löje
i oskuldsljuvliga drömmen,
en sång till allt, som spelar
i lundarnas gömmen,

till bäckens fladdrande iris
och skogens vintergröna,
till nymånen i februari
och midsommarsolen sköna,

— en kärlekssång till havet,
som vaggar upp mot stranden,
till fåglarna små, som lägga
sina vackra ägg i sanden,

till jorden, den rika, goda,
till mannen, som odlar den,
till dig, min sköna hembygd,
som ingen besjungit än.

*

Men rymdernas ropande klockor
och människornas röster nå mig
och minnenas bittra ögon
se oförsont på mig.

Så får du ännu sova
i bröstet och drömma,
min barnsliga kärleksvisa,
lättfotade och ömma. —

MÖRK ÄR STJÄRNAN...

Mörk är stjärnan i sig själv, men över jordens hus
stiger den ur rymdens djup förklarar ljus.

Mörk är människan, där hon i självisk vardag går,
— ljus och skön där hon mot oändligheten står.

Mörkt är i sig självt vart ting och varje jordisk stund
— ljust blir allt med fjärran ting och tider i förbund. —

HEDEN OCH HAVET.

Jag kommer inte längre —
här har jag byggt mitt bo.
Här möter hedens armod
det vida havets ro.

Jag drömde om att resa
till nya länder av;
jag reste — till min hembygd,
jag kom till hed och hav.

Här går jag med de mina
i dag i blåst och sol
vid sus av kraftig järnek
och doft av kaprifol.

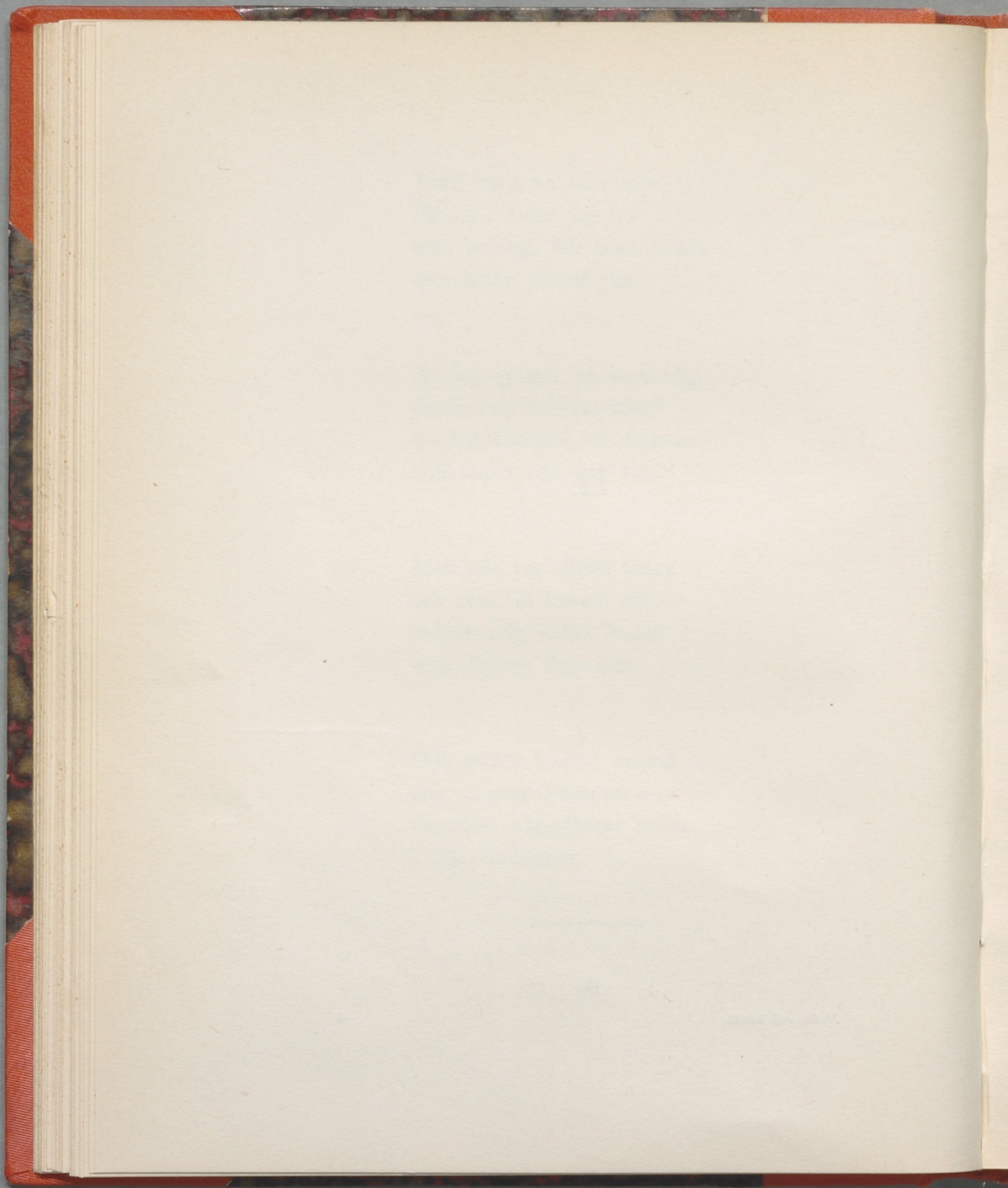
Från hällarna här uppe
liksom i dröm jag ser
min boning, där som heden
mot havet sluttar ner.

Är jag ej mer på vandring,
skulle mitt mål jag nått?
— Nu återstår att tacksamt
fullkomna vad jag fått.

Men står jag alltför länge
och lyss till havets sus —
bakom mig kallar heden
med fattigt låga hus.

Och griper hedens armod
och minnets bitterhet —
framför mig glänser havet
i blå oändlighet...

II.

SKAPAREN.

Du svävar, himmelsörn, konungslig över djupen,
— det är din morgonlek, det är din aftonvila —
och vid ditt starka lockrop, ditt "Jag är", sig höja
ur kaos unga världar.

Upp bölja, ur det skumma, klara evigheter.
Upp stiger Intet, sprittande av livets vällust,
och vandrar ibland stjärnor, sökande sin egen
att där sin hydda bygga.

Upp stiger allt i Allt. Guldvingade och gode —:
allt återljuder ditt "Jag är", ditt sköna lockrop.
Som aftonvinden kärt sig genom trädet smyger
allt vill till dig sig närma.

Upp stiga berg och träd, upp stiga markens örter,
yrvakna, glänsande av evighetens daggstänk.
Upp har jag vaknat själv — i dag i gryningsdunklet
ditt rop: "Jag är", förnam jag. —

SJÄLENS SÖKANDE.

I evigheten är din lust, dock älskar du naturen,
åt hav och stjärnor är du glad, åt blommorna och
djuren.

I det beständigt lika är, o själ, ditt goda hem,
— dock ser du årets växlingar och fröjdar dig åt dem.

Vi drar du ut, vi lyfter du mot tidens himmel vingen?
Vartill din färd i dunklet, själ, vad söker du i tingen?

Säg, söker du din Gud i dem, hans leende, hans bud?
”— Ej så — jag drar dem in i mig, jag *giver* tingen
Gud . . .”

SÖNDAG.

I dag stå mina böcker
tigande på hyllan.
Fast luften är så värlig
och solen spelar över dem,
de äro stumma, liksom döda.

Men jag vet en plats
dit jag kan gå
och hämta läkedom och ungdom,
— en plats, som ej ens barnen känna till,
ett blåsippställe nedom berget.

Ja soven, vismän, över edert grubbel.
I ären döde, men jag lever.
Jag vet en liten skogsstig,

som inte ens de älskande ha upptäckt,
— en stig, som leder in i sagans ängder,
där Pan i dunkla gläntor spelar.

O, varen tysta!
Ack, jag vet
en väg, ett land, dit ej den skönaste
av edra tankar någonsin kan följa.
Då allt är stilla, går jag dit
lycklig och ensam.
O väg, du liljekantade,
av klockspel fyllda!
O land, du stora, utsägliga,
där ting och tankar borta äro,
— där allt som är blott stilla skimrar,
liksom vid morgonrodnadstiden
all nattens dröm och plåga skälver
i ljuset över jordens himmel.
— Snart är den rätta tystnaden,
då går jag dit. Mitt hjärta hungrar.

UPPENBARELSE.

Skälvande jag ligger, slagen, övervunnen,
tvivlande på själens kraft att åter stiga,
utan hopp att rädda löftena som lyste,
— alla stjärnor slocknat, alla röster tiga . . .

O, då ser jag plötsligt hur i täta mörkret
två oändligt djupa ögons ljus sig tänder,
ser en pannas strålsken och, i dunklet höljda,
tvenne utav spikar genomstungna händer. —

Åter här! — Jag sett dig fordom ofta, ofta.
Kraft du skänkt på nytt, då min så snart förbrunnit.
Skygg jag möter blicken, hör den tala till mig:
"Redan trött? — O, minns, vad *jag* har övervunnit!"

FRESTELSEN.

Förföraren slog ut med handen
och pekade på världens nöd:
"Är du Guds son, så säg
att dessa stenar skola varda bröd..."

Och Jesus sänkte ned sin sköna panna,
och långt i fjärran blicken såg
ett tåg av hungerns miljoner
— den svarta nödens tåg.

Han såg sig själv omringad och bekransad
och ropet glädjedrucket ljud:
"Hell dig, som gjorde världen god,
hell dig, o gudason, som gav oss bröd!"

Då uppsteg klar den stora stjärnan
och Jesu blickar mötte den.
Han såg sin faders klara tecken:
"Min stjärna, o min vän!"

Den starka strålen gick igenom bröstet,
så blomligt ljuv den var
— och dock så kall av himmelsk ensamhet —
och som ett svärd den skar.

Han såg all världen sjunka undan,
så varm, så övermått.
Han såg blott själen, ensam, överlämnad
i kamp för evighetens rätt.

Tyst gick han genom mörkret utför berget,
de hunrigas, de sjukas vän,
— gick ned: ett tecken för de starka,
en gud för män. —

BÖN.

Att bedja är ej blott att le
i trygga nådestunder,
att sväva över livets ve
mot evighetens under.

Skön är den bön som lyckan ber,
dock vet jag nu en annan:
den som förtvivlad segnar ner
med ångestsvett på pannan,

som genom kvalets ökenvind
och hägringarnas vimmel
sig lyfter, fast av fruktan blind,
mot hög och hotfull himmel,

som utan hopp om välkomstord
vid porten ensam ligger
och om en dryck från livets bord
med heta läppar tigger.

*

Hur än du i förtröstan glad
i helgens stunder brunnit —:
förn du gått över Jabboks vad,
har du ditt land ej vunnit.

Först när du ur förtvivlans ve
och utur dödens snara
dig kämpat fri, din bön får le
med barnaögon klara.

KLAGOSÅNG.

Herre, du slår mig beständigt med sår och med plågor;
när jag dig beder om misskund, blott hårdare slår du.
I min förtvivlan jag skönjer ej meningen längre,
Herre, vad vill du?

Ropar jag trotsigt dig till: Herre, slå mig till marken,
lek icke med mig, dräp till, att jag varder befriad!
— genast du hejdar din hand och du ler ur din
molngård
gåtfullt emot mig. —

Arm och förmörkad som Job jag mot himlen höjer
hjärtat, som icke mer orkar välsigna, i vrede,
trött av att uppsända böner, som studsa likt stenar
över mitt huvud.

Herre, jag kommer ej från dig ändå. Jag är fången.
Skönheten speglar till döden mitt pinade öga.
Himmelska syner bekransa min sorg och mitt svärmod
ännu i afton. —

ÅKALLAN.

O Gud — din stämma jag i dunklet hört.
Till dig jag ropar: Giv mig kraft och följ mig!
Upplyft mig ur min intighet och med
ditt ögas starka, djupa skönhet hölj mig.

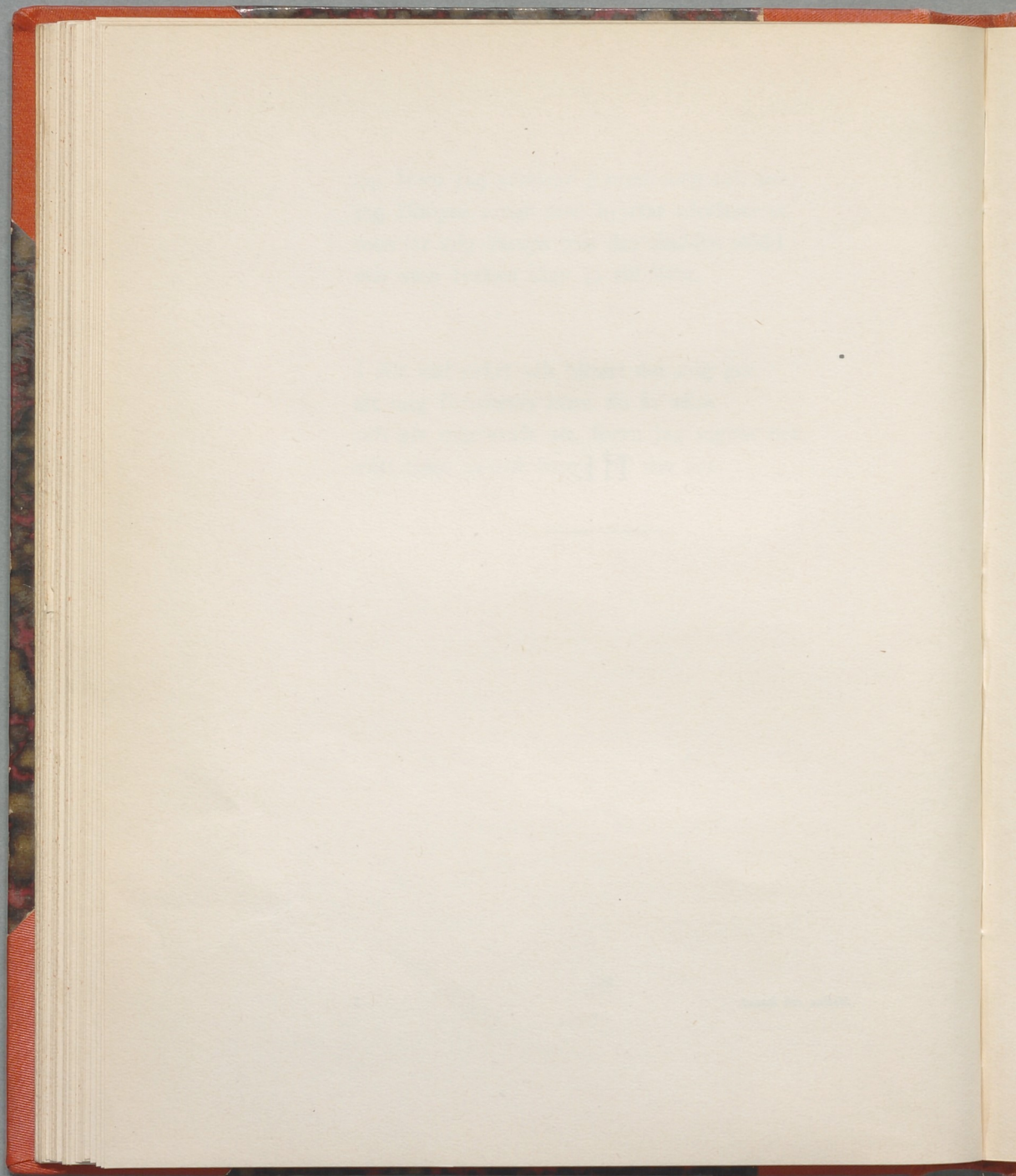
Jag är i mörker född, på pannan står
ett dunkelt och fientligt tecken skrivet —
så överhölj mig, Herre, med ditt ljus,
och låt mig likväl säga ja till livet!

O du, som fordom gärna var mig när,
var när mig än och öppna nya vårar!
Rör vid hjärta och mitt öga två
med hjärtevarma, barnsligt blanka tårar.

Se, fram jag vandrar genom sorg och hat,
jag kämpar tungt med hjärtat sönderrivet,
men låt mig kämpa mot din skuldra stödd
och utan tvekan säga ja till livet.

I allt vad svårt och bittert det mig ger,
låt mig förnimma huru du är nära,
och giv mig kraft att, förrn jag segnar ner,
mitt ljusa ja-ord forma till din ära.

III.

VINTERDAG.

Här plockade jag blommor ofta,
vårlök och liljekonvalje.
Här blommade hassel och ung lönn,
här lärde jag först hur violer dofta.
Denna lunden är mig så kär.
Då våren jag längtar,
vandrar min tanke här.

Men nu stå alla träden bara
och bida sin tid i tysthet.
Blicken, som våren med kyssar slöt
sjunker i vinterns öga klara.
Solen så fjärran och frostigt kall
nedsänker sitt bleka,
doftlösa strålesvall.

Den stränga vintern allt har renat,
ymnig snö lät den falla.
Marmorhård och linjemjuk
tuvornas linjer den skärpt och enat.
Hit jag i morgon tidigt vill gå
att skåda hur lunden
gryningen möter då.

FEBRUARIMORGON.

Halvt vaken låg jag drömmande . . . den kära
vårfrudagstiden speglades i sinnet:
vit uppsteg månen över aftontysta
och blåa dälдер.

Den fräna sötman ifrån sav och vårbrodd
flöt genom blodet in och någon rörde
i skymningsstunden smeksamt vid en gammal
spinetts tangenter . . .

Då nämnde mig min älskade vid namn och
de tunga ögonlocken upp jag lyfte;
det steg en glasklar bjällerklang från vägen
upp mot mitt fönster.

I silverslöjor stodo alla träden
och över dem i luftens stränga blånad
sam obeskrivligt glänsande och härlig
en sky av guldljus.

Berusad öppnade jag fönstret — luften
i bistert ljusa vågor vällde mot mig
och glad och drömfri vände sig min lust till
den nya dagen.

UR DAGBOKEN.

Jag kom en afton
över ås och hedar
in till en liten stad
vid blanka vikar —
en gammal stad
med trädgårdar i blomning
och fylld av frid
och rik av gamla minnen.

Men Herre Gud,
vad jag var trött den kvällen,
så stelnat trött,
så skälvande och ensam!

O främlingskap,
hur hårt och bittert dock din
med törnen virade
halmkrona trycker!
Ur stadens frid,
en fredlös och förtvivlad,
sömngångaraktigt gick
jag ut i skogen.

Var kvällen ljum,
och voro träden sköna,
var mossan mjuk,
och sjöngo snårens fåglar?
Jag minns det ej.
Jag vet blott, att som kvällen
sjönk djupare,
jag trängde fram allt längre.

Men plötsligt låg
en öppen nejd framför mig —
en nejd med gröna fält
och boskapshjordar.

Och blank och skön
av himlens aftonrodnad
en insjö glänste upp
ur dalens botten.

Jag hörde källors sorl,
jag gick bland blommor.
Älväxing dansade i blåa ringar,
majvivor lyste
älskligt upp ur gräset,
rödblåra, iris,
vita orkidéer . . .

Och se ur lerigt dike
lyfter icke
gullpudran upp
sin pärlbesatta krona?
O, Chrysosplenium,
du länge, länge
vid många källsprång
lönlöst eftersökta!

Med lätta steg
jag in mot staden vände.
Mitt hjärtas port
stod öppen, högtidskransad.
All kvällens frid
och osägbara skönhet
i gyllne vågor
genom bröstet sköljde.
Med fågelsången steg
mitt hjärtas lovsång:
Hur underbart
att vandra kring i världen,
att någon gång
som barn förnimma tingen,
att se och leva —

CONVALLARIA.

Dofter, som upp genom spröda stänglar gå,
upp genom darrande vita klockor — var kommen I
från?

— Tvivla ej, vi komma från friska ängar,
där de rena källorna porla stilla,
där de döda barnen i glädje leka,
där de saliga vita händer smeka
gyllene strängar.

Tvivla ej, o människohjärta, vi bringa
hälsningar genom klockor, som spröda klinga,
uppenbara
utan ord din djupaste hemlighet.
Bryggor bygga vi, genomskinligt klara,
ifrån evighet hän till evighet. —

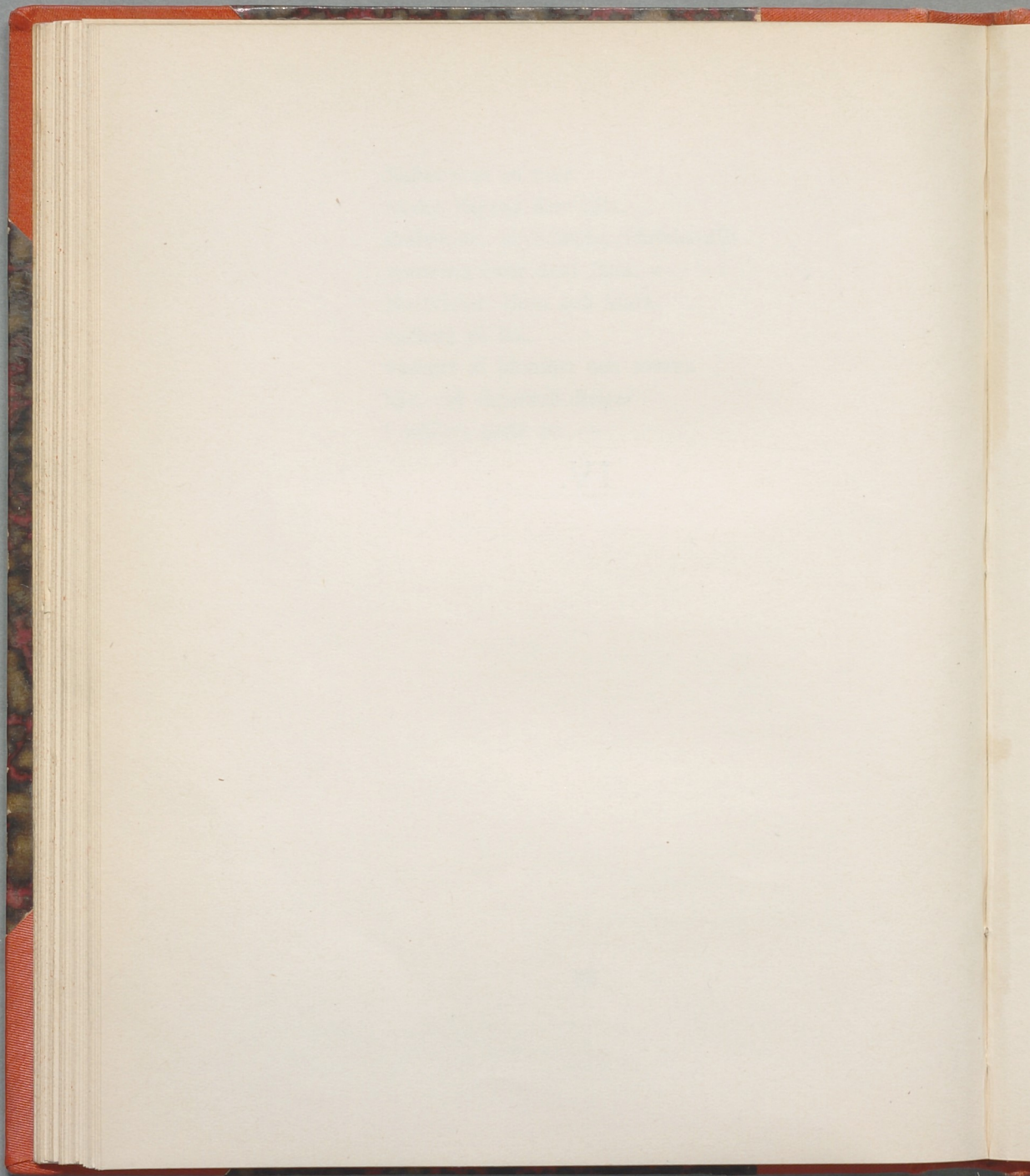
LÖVÄNGEN.

Högt över havet
ligger mot västerns kvällningssken
mellan vildrosklädda stup
lövängen saftigt len.
Borta på bergen möter
den nakna oändlighet,
— här är jordisk afton,
jordisk moderlighet...

Se, bland darrgräs och mossiga stenar
ungbjörken står med bågnande grenar
och under grenarna i en ring
vita, drömmande
nattviolerna runt omkring.

Skönt som en mor
trädet hägnar dem alla,
skälvande, skyddande, kärleksfullt
grenarna över dem falla. —
Nattviol, ljusa och klara,
vackert ni bo,
vackert ni blomma och somna
här, vid vågornas sånger
i trädets goda ro. —

IV.

HJALMAR BRANTING.

Mötte man en gång hans kloka och forskande öga,
sänkte man gärna sitt huvud i glädje och vördnad.
Se, ibland alla de halva och halta en storman,
helgjuten, svekfri!

Stort är i ensamhet sanningen värna och tjäna,
kännande sig med dess genius hemligt förbunden,
stort är förvisso ock verket, av namnlösa tusen
tacksamt välsignat.

Stort är att vara den ropande rösten i öknen,
slutande ögat i dröm om den blommande framtid —
större dock själv ur de hungrande markerna tvinga
vajande skördar!

Rättens och frihetens stämman i rikenas rådslag
var han och tvingade världen att lyssna och tänka.
Minnet nu strålar med nordiska vårkvällens blida,
siande stjärnljus. —

Framtida vårar hans verk skola lova och kransa,
framtida skalder det hylla i starkare sånger,
då demagogernas ivriga sladder på torgen
längesen tystnat.

»DET STORA, SORGSNA LEENDET.»

O Gud, vad denna stora tid är tom!
Och hur det sura, fega grinet vändes
mot allt, som bär en glimt av eld i blicken!
Ack ja —
"det stora, sorgsna leendet" — — —

Min vän,
det stora, sorgsna leendet,
som svalt beskuggat nazarenens drag
och Sokrates' och Brunos och Cervantes'
och alla stora, goda, sorgsna själar —

betänk ändå!
det stora mörka leendet
ur bröstets håla, evighetens djup:
det är dock något ganska annorlunda
än gymnasistens visa Byronmim,
posörens trötta narrgrin mot publiken
och dandyns rapningar vid whiskyglaset...

OMOGEN.

Hur genom snår och trängsel än de branta stigar bära,
jag kan mig aldrig världens knep och konster riktigt
lära.

Jag borde vara mogen snart — djupt nog i tiden
sjunken —
men ack, jag kommer aldrig in uti den rätta lunken!

Förstånd och klokhet världen vill — jag borde kunna
höra't —
jag borde tämj't för länge sen en räv att ha bak örat . . .

Se, mina bröder lära sig ändå en del med åren —
jag är ett barn, som stavar än, jag är ett träd i våren.

Ej klandrar, vänner, jag ert vett, ej rosar jag min egen
fåkunnighet — jag står bland er och lyssnar blygt för-
tegen,

förkrossad mer ju mindre jag er klokskap orkar följa,
och diktens tunna fikonlöv mig röja mer än dölja.

Dock — vi förnekar jag min art i grubbel och i tårar?
Vår Herre blickar kärligt än till sina barn och dårar.

Och mången zephyrs glada sång och många hymner
klara
till de fåkunniga förbi de visas öron fara . . .

Ur abderitisk synpunkt snett jag vandrar rätt mot
vinden.

Jag är ett träd, jag är ett barn, som står och ler vid
grinden. —

VREDENS DAG.

Det var den stora dagen, prøvodagen
all världens gudstro mötte Herrens blick.
Men ibland tusen vilka salighet begärde,
en enda blott den fick.

Den mörka hopen trängdes hän mot porten,
det gick ett mummel utav häpenhet och knot.
Då vände sig en gammal klerk på nytt mot tronen
och stod vid Herrens fot.

"Du store obegriplige", han sade,
"se här din tjänare, den du i mörkret vrok!
Vad fick jag så för lön? Jag lärde i ditt tempel
och trodde på din bok.

Jag kände även den du skänkte saligheten,
dock såsom kristen jag den mannen aldrig känt.
Han höll ej bokens ord, han lärde andra gudar
än dig och den du sänt.

Förargelse han spred bland alla rätta kristna,
och var han något får, så var han ulv dess mer.
Du sviker givet ord! Det bröd du lovat barnen
åt ulv och hund du ger."

Men oberörd satt Gud på tronen byggd av stjärnor.
Han sade: "Vem du är, jag kände aldrig dig.
Självt menar du dig from, fast knappast du har fruktat,
långt mindre älskat mig.

Du var en kyrkas man. På bokens ord du trodde,
— och dock, i grunden präst —: vad visste du om tro?
Ack, mindre visste du än räven i sin kula
och örnen i sitt bo!

Du girigt vaktat på din lön i himmelriket,
guldgator drömde du, ty guld har du tyckt om.
Ack, evighetens guld man når på branta stigar,
men ej på den du kom!

Ej Världens tempel rests vid mina ödevägar,
för *en* min port är byggd, för många blir den trång.
Den väg som för till mig bär namnet: korsets vanvett
och klyftan utan spång.

I skapandet jag är — att skapa är att skänka,
men girig var din själ, allt var så snålt och smått.
Den port som för till mig, bär namnet hjärtats fullhet
och glädjens övermått.

De andra bjöd du väl att övergiva världen,
men övergiva själv, det blev ej nånsin av . . .
Dock den du kallar hund och avundsamt försmädar,
han ensam övergav.

Din själ var alltid död. Du ville icke väckas.
Din värld är icke här, den är mig långt ifrån.
Som skugga levde du — vik bort till skuggans rike!
— Den andre är min son.

TEMPLET.

Det var en tid, ett folk, som byggde tempel.
Den tiden är förbi, det folket skingrat,
men ännu smeker solens långa strålar
de heliga ruinerna på berget.

Lätt var det folkets gång, och allt som gjordes
var meningsfullt och var till gudens ära.
Jag ser hur skaran vandrar upp för kullen
och fogar sten till sten i hänryckt kärlek.
Konstnärens barnaglädje bor i alla.
Den grova hand, som murar grunden, känner
sig livad utav samma skaparande
som driver hans, vilken i marmorn formar

den ädla gudabilden, han har skådat
i kallelsens betagna stund. Så stiger
liksom en hymn på lätta ljusa vingar
det vita templet strålande mot himlen.

Och se, en morgon verket står färdigt
omslutet av den vårligt blåa luften.
När solen denna dag steg upp ur havet
och när dess guldblick första gången föll på
den marmorkrönta kullen över staden,
det var som livets tvåfald hade upphört,
som jorden andats upp ur seklers vända,
ja, låg ej själva tiden denna morgon
i evighetens djupa famntag fången?

— — —

Barbaren kom. All öknens heta hunger
låg mörk och lystet skälvande i blicken.
Hans vapen rasslade av årslång längtan,
— nu var hans tid att kämpa och att härska.
Han stod vid templets fot och såg förundrad
den långa solbelysta pelarraden.

Han trängde fram till altaret, där guden
stod mäktigt vilande i solnedgången
och lyfte bjudande sin gyllne spira.
Den skräck som stundom genomborrat honom,
då blicken stirrat upp mot öknens stjärnor,
grep honom här och stegrades till vända,
och han förstod, att skulle staden vinnas,
först måste templet brytas ned i grunden.

Han högg och bröt. I raseri och ångest
han härjade på några korta timmar
den värld av hög och utsäglig skönhet,
som sakta, lik en ädel blomma vuxit
ur djupa, klara mänskosjälars kärlek.
Men ångesten satt ännu kvar i bröstet.
Det var en egen trolldomskraft förborgad
i segerns frukt. Han kände, fastän dunkelt
och skumt, att världen blivit mera ödslig
och tom genom den seger som han vunnit.
Och fast den sköna gudabilden splittrats,
steg ur förödelsen dock gudens stämma:
"Se, det är likväl jag som vunnit slaget.
Vem helst som kommer vid mig är min fånge,
— så vare du min slav och jag din herre.

Den bild du slog till marken med din slägga
skall speglas i din själ och leva evigt.
Och hur du växer till i makt och välde,
stark blir du först, när detta dåd försonats,
frid får du först, så sant dig jorden framfött,
när åter du har uppbyggt detta tempel.”

Barbaren växte till i makt och välde,
snart var han världens obestridde herre.
Han lärde sig besegra luft och vatten
och himlens blixtnad han fängade och tämjde.
Och dock han känner sig ej nöjd och mättad,
ty ännu fräter ångesten hans hjärta.
För varje seger, som han vinner, hör han
allt mera klar och tydlig gudens stämma:
”Stark blir du först, då du dig själv besegrat,
frid får du först, när templet du har uppbyggt.”

EN JULPREDIKAN.

I natt jag länge låg allena vaken
och lyssnade och tänkte. Världens hjärta
så tungt och ojämnt kämpade i mörkret.
Så lång var sällan någon natt som denna,
så kall av ångest, het av kvävda verop.
Jag såg hur himlens stjärnor gingo kalla
i stelnad smärta fram igenom mörkret.
Dock nu det dagas. Morgonrodnan breder
sitt mjuka rosentäcke över töcknet.

Jag skall stå upp. Nu ljuda helgens klockor.
Till templet vill jag gå, och alla bittra
och glada tankar som i bröstet snyftat,
dem ville jag för mänskorna förkunna
i ödmjukhet, som broder ibland bröder:

I dag är helg — men vem ibland oss äger
en bild att vörda och ett mål att älska?
Vi klätt oss som till fest och ljusen brinna,
men våra hjärtan äro vardagstunga
och våra ögon sömniga och trötta.
Ja, alla kandelabrar äro tända,
men falskt de vittna dock, ty våra hjärtan
de kämpa tungt och utan hopp i mörkret.
Vår själ är oren och vårt blod förgiftat,
i nöd vi bärgat vad i hat vi sådde.

— — —

Mefisto heter denna tidens herre,
en tänkande och ädelt bildad djävul,
men hjärtat är av is och viljan mörker.
Han talar visa ord i parlamenten,
med hat han hetsar massorna på torgen
och lovar gunst och guld och gröna skogar.
Ibland är han prelat — i templet står han
i Jesu namn högtidligt och orerar
förvandlande ett ädelt vin till vatten.
Var helst i denna tid det sig församlar
två eller tre så är han mitt ibland dem
och ler och nickar och förvänder synen.

Han hycklar tro, han hycklar ädel vilja
och talar vackra ord om världens frälsning,
men i sitt hjärta hatar han till döden
all barnslig tro, all ren och villig kärlek.
Han talar kloka ord: "Vem vill väl stanna
på halva vägen? Huru feigt och futtigt!
Den som har tagit fan i båten måste
ro över honom till den andra stranden.
Du vill det rätta: sanning, frid och godhet,
— nåväl, då måste än en tid du hata,
så sannerligen når du fram till målet.
Ett brott i dag gör frid och fröjd i morgon.
Av svart blir vitt, av nej blir ja — i morgon.
Du vill det rätta, käre vän, men glöm det,
tills världen blivit litet mer rättfärdig!
Nu skulle alla människor dig beskratta
och göra dig till narr och peka finger..."
— Så talar han. "Nej" är hans hela väsen,
hans "glöm" en list och lögn är hans "i morgon".
Ty vad i dag vi så i hat och feighet,
i morgon vi i nöd och ångest skörda.

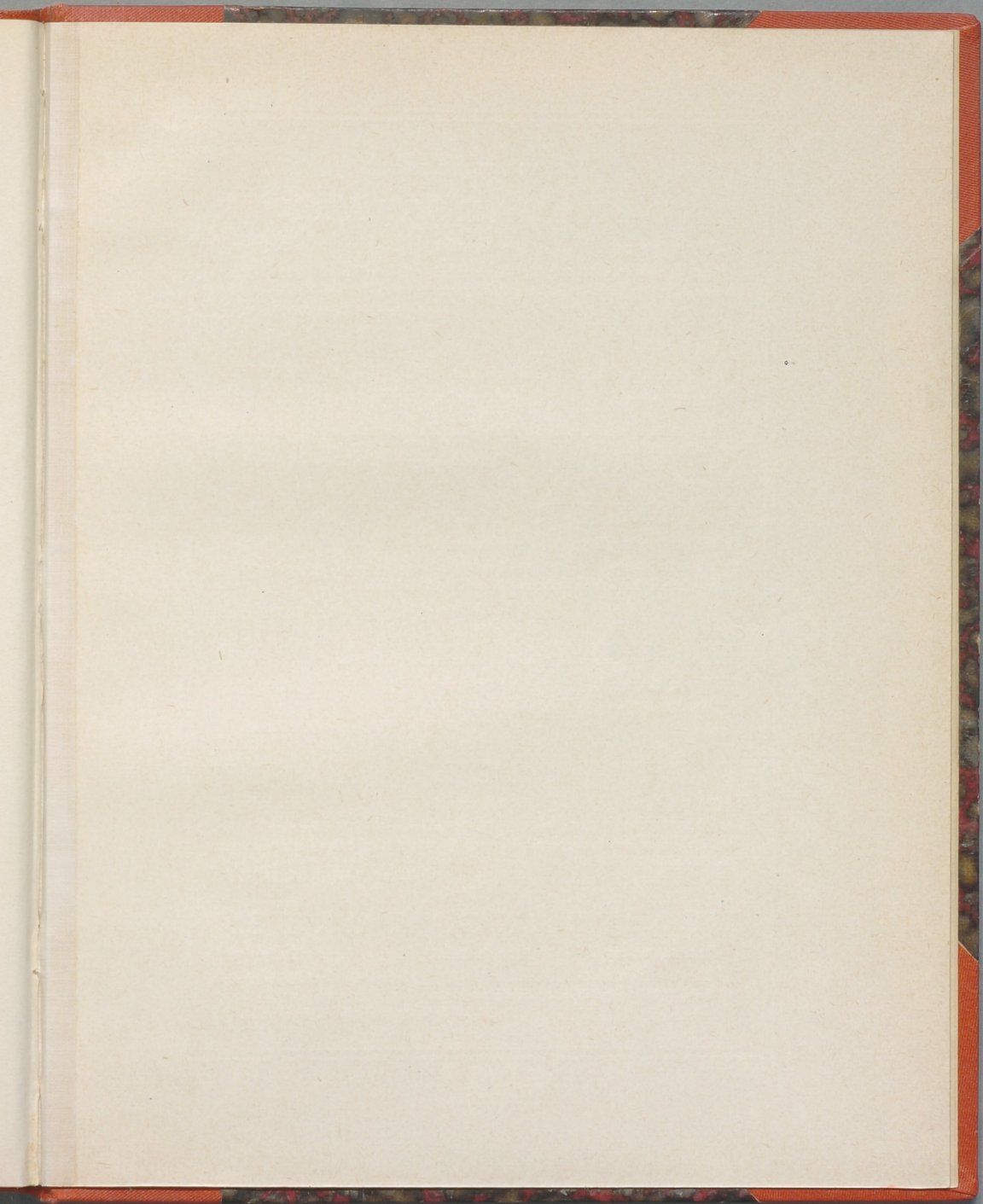
— — —

I människor, I syskon, se det vandrar
ett heligt barn igenom världens mörker.

En rosenkrans, som ej förvissnar, kröner
dess blonda hår och evighetens tecken
emot oss strålar från dess rena panna.
Ej tidens vilddjur mäktat sönderslita
dess veka lemmar, ej mefistogrinet
har mäktat gjuta gift uti dess ådror.
I natt jag låg och blickade mot himlen:
dess stjärnor gingo stelnade och kalla,
men djupt i jordens mörker än jag hörde
ett barn, som grät, dess varma tårar föllo
som kärlekstankar över världens hjärta.
Och det blev stilla i mitt eget sinne,
och varm av ödmjukhet min själ sig böjde
och lyssnade. Ty veten: Heligt, heligt
är detta Mänskobarn, som ännu älskar,
som ännu gråter och som ännu hoppas!
Jag säger ej: I människor, I syskon,
gå ut och gören stora verk — ej heller
gå in i klostrets frid och gömmen eder.
Jag säger: låtom oss stå upp och bjuda
vår famn åt livet, låt oss tro och älska!
Det står ett heligt barn och ler vid porten,
ett litet barn med lyckligt rena ögon
och veka lemmar. Låt oss alla böja

oss ned och kyssa detta barn på pannan
och bliva goda utav barnets godhet
och bliva visa, så som barnet är det.
Ty intet kan oss frälsa mer om icke
den rena, goda viljan — barnaviljan.
Blott den kan föra oss på nytt mot våren,
där ljuset är och där vår längtans blommor
emot oss dofta, tröstande och vänligt.

749-27.
10

Ragnar Jändel:

UNDER VÅRSTJÄRNOR

Dikter. 3:e uppl. 3:e tusendet. Kr. 3:—

Någon tom eller likgiltig dikt hittar man inte i den lilla samlingen — — —
Konstnärligt har Jändel tagit ett gott steg framåt med Under vårstjärnor.

Bo Bergman i Dagens Nyheter.

V Ä G L E D A R E

4:e upplagan. 5:e tusendet. Kr. 3:75.

Man känner sig efter slutad läsning som om man tagit av sig gamla paltor
och tvättat sig ren.

Torsten Fogelqvist i Dagens Nyheter.

S Å N G E R O C H H Y M N E R

Dikter. 3:e uppl. 4:e tusendet. Kr. 3:25.

— — — bland våra få verkliga skaldebegåvningar. Det ligger ett djup
och en innerlighet i hans ord, som är av det äkta slaget.

Claes Lindskog i Sydsv. Dagbladet.

H A V E T S K L O C K O R

Dikter. 2:a uppl. 3:e tusendet. Kr. 2:75.

En diktsamling rik på utsökta strofer.

Erik Hedén i Social-Demokraten.

D E T S T I L L A Å R E T

3:e upplagan 4:e tusendet. Kr. 3:75.

Det blir allt friskare omkring Jändel, allt mera befriat i hans andliga at-
mosfär. Hans konstnärliga stil har en hjärtats äkthet och övertygelse, som
man icke kan ta fel på.

Ernst Norlind i G. H. T.

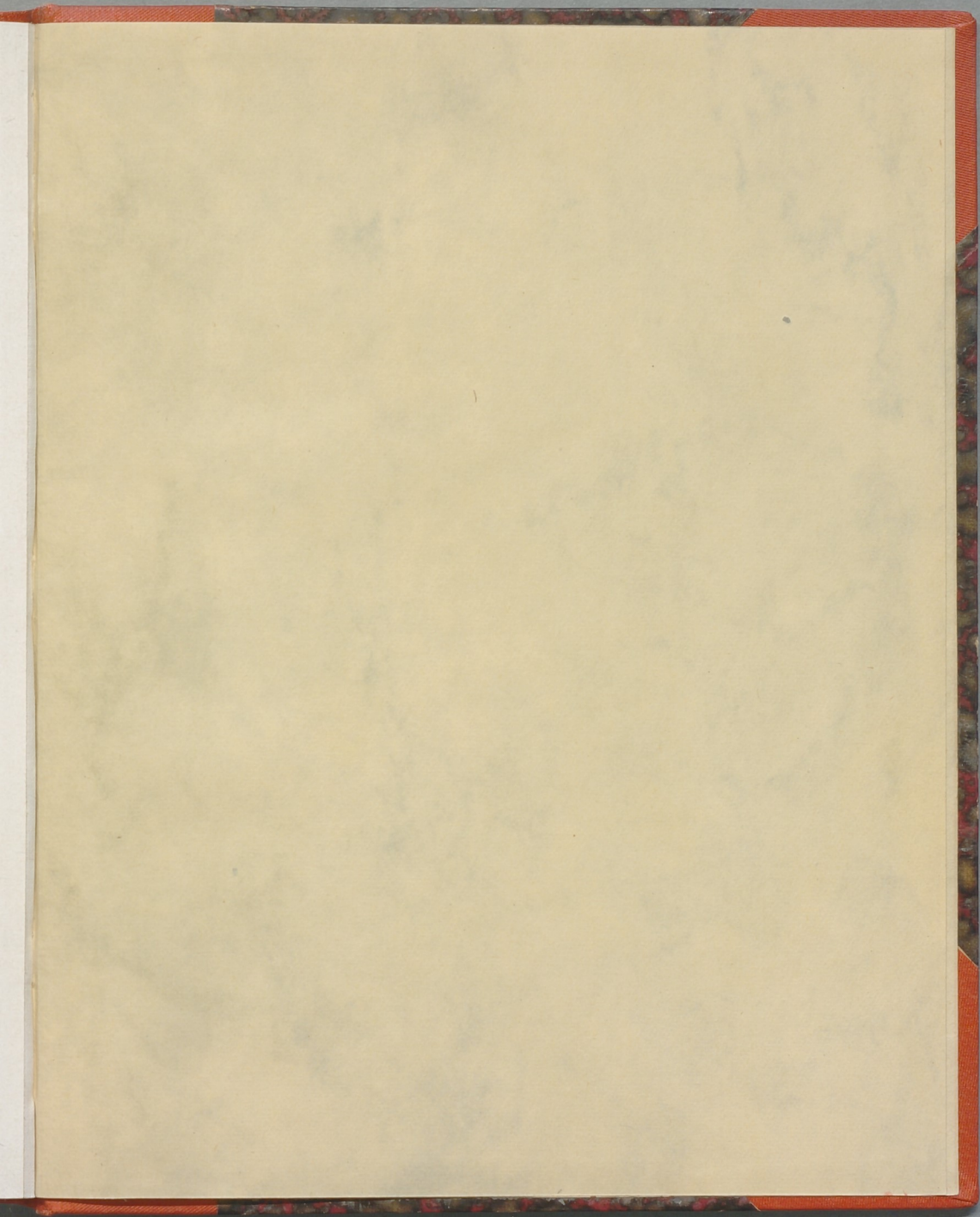
D E N T R Å N G A P O R T E N

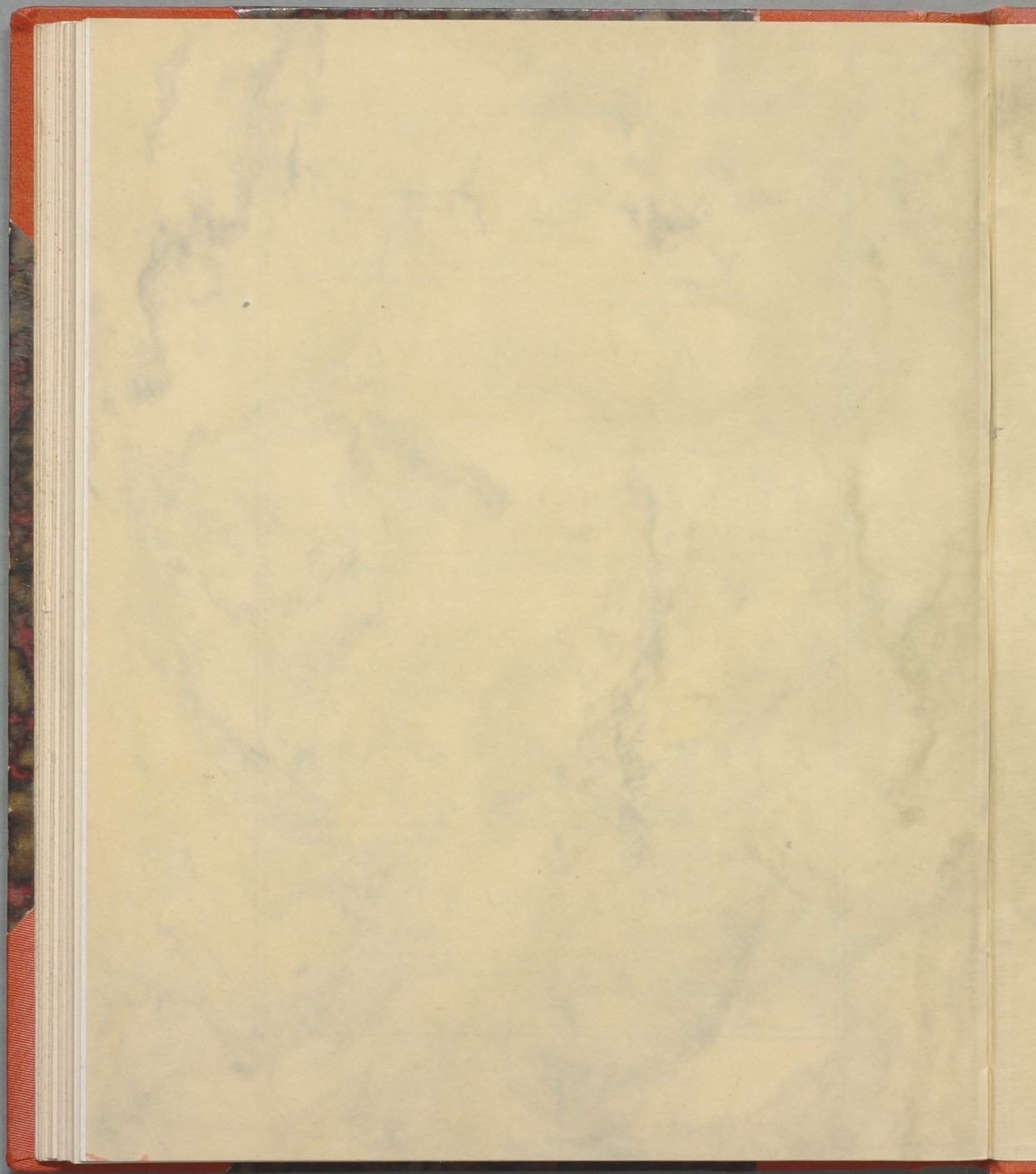
Roman. 2:a uppl. 4:e tusendet. Kr. 5:75.

Den är alltigenom ärlig och visar ett övertygelses mod som icke förminsкас
av att det ytrar sig stillsamt och nästan blygt.

Anders Österling i Sv. Dagbladet.

Pris Kr. 3:50.

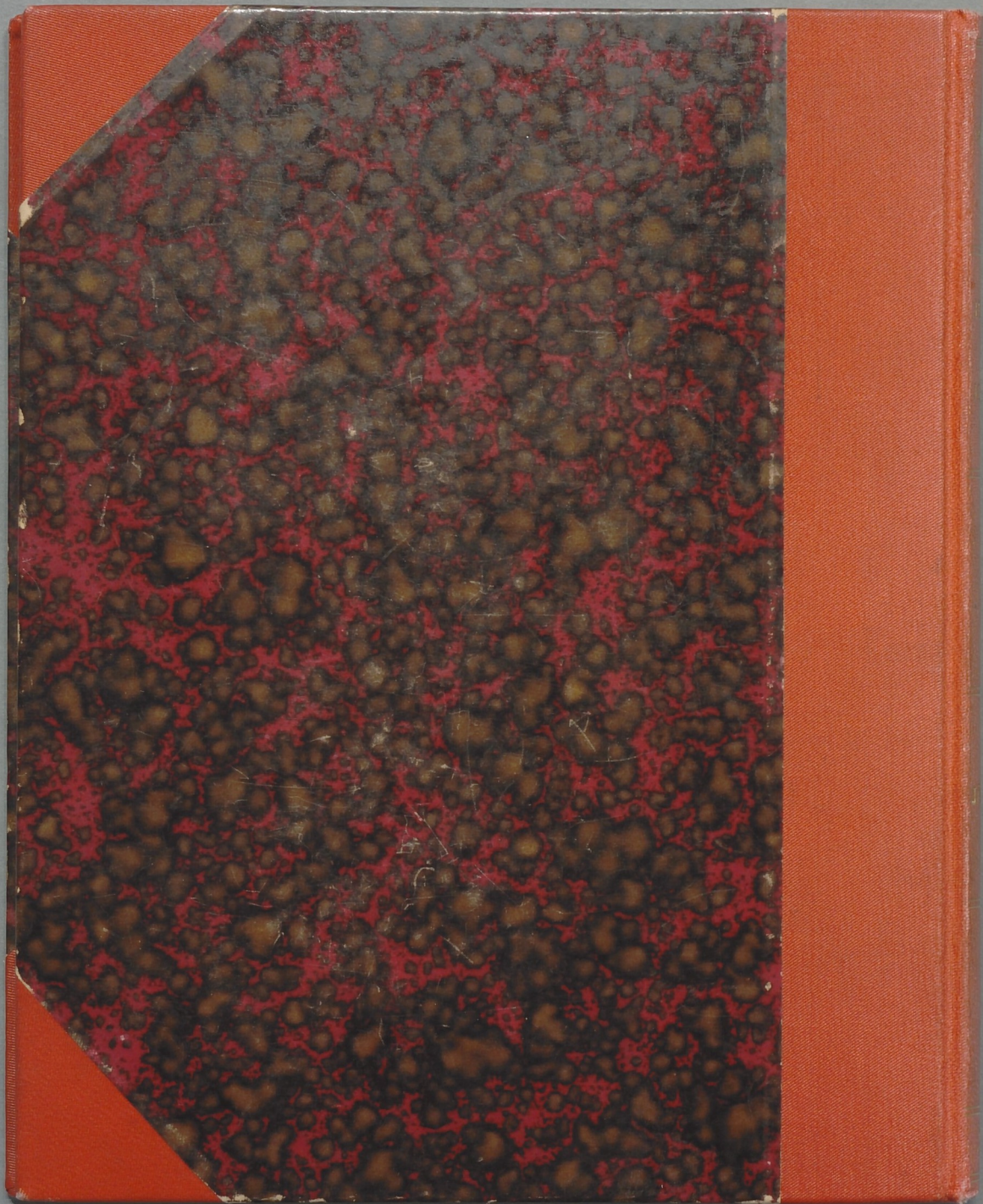

National Library
of Sweden

LÄSESALSLAN

60001000342601

www.books2ebooks.eu